

Vetlanda kommun

Beslut för förskoleklass och grundskola efter tillsyn i Landsbro skola F-6 i Vetlanda kommun

Sammanfattande bedömning

Skolinspektionen konstaterar vid tillsynen av Landsbro skola f-6 att det föreligger brister i verksamheten. Skolinspektionens tillsyn visar att det finns brister i värdegrundsarbetet. Utredningen visar att det finns en problematik med grupperingar och motsättningar mellan elever utifrån etnicitet samt rasistiska tillmälen på skolan, men att det saknas ett värdegrundsarbete som har sin utgångspunkt i denna problematik. Tillsynen visar vidare att skolans arbete för att motverka kränkande behandling inte uppfyller författningarnas krav. Detta eftersom alla fall då personal får reda på att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling inte anmäls till rektorn. Inom övriga områden som Skolinspektionen har granskat har det inte framkommit annat än att skolans arbete uppfyller författningarnas krav.

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Vetlanda kommun att senast den **18 maj 2022** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen. Beslutet om föreläggande gäller omedelbart.

Värdegrundsarbete

Skolinspektionen konstaterar att Vetlanda kommun inte uppfyller författningskraven avseende värdegrundsarbete.

Åtgärder

- Se till att lärarna genom regelbundna samtal med elever klargör och diskuterar det svenska samhällets värdegrund och dess konsekvenser för det personliga handlandet samt öppet redovisar och diskuterar skiljaktiga värderingar och uppfattningar. Frågor som är särskilt viktiga att diskutera utifrån problematiken på skolan, är frågor rörande rasism och andra frågor kopplade till alla människors lika värde samt solidaritet mellan människor (1 kap. 4-5 §§ skollagen; Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande).

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Vetlanda kommun en anmärkning. Vetlanda kommun ska senast den **18 maj 2022** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Anmälan av kränkande behandling

Skolinspektionen konstaterar att Vetlanda kommun inte uppfyller författningskraven avseende anmälan av kränkande behandling.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör, för respektive brist, först för sin bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisas de omständigheter som framkommit i utredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen). Dessa bestämmelser ligger till grund för samtliga bedömningar [och åtgärder].

Föreläggande**Värdegrundsarbete***Skolinspektionens bedömning*

Skolinspektionen bedömer att skolans värdegrundsarbete inte uppfyller författningarnas krav. Utredningen visar att det finns en problematik på skolan med grupperingar och motsättningar mellan elever utifrån etnicitet samt rasistiska tillmälen mellan elever, men att det inte bedrivs ett värdegrundsarbete riktat mot denna problematik.

Rättslig reglering

Enligt skollagen syftar utbildningen inom skolväsendet till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Utbildningen ska också förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Utbildningen ska utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor. Var och en som verkar inom utbildningen ska främja de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling (1 kap. 4-5 § skollagen).

Enligt läroplanen ska ingen i skolan utsättas för diskriminering på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, könsöverskridande identitet eller uttryck, sexuell läggning, ålder eller funktionsnedsättning eller för annan kränkande behandling. Alla sådana tendenser ska aktivt motverkas. Främlingsfientlighet och intolerans måste bemötas med kunskap, öppen diskussion och aktiva insatser (Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Förståelse och medmänsklighet). Skolan ska aktivt och medvetet påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i praktisk vardaglig handling i olika

sammanhang. Läraren ska klargöra och med eleverna diskutera det svenska samhällets värdegrund och dess konsekvenser för det personliga handlandet samt öppet redovisa och diskutera skiljaktiga värderingar, uppfattningar och problem (Lgr 11, 2.1 Normer och värden). Skolans mål är att varje elev visar respekt för och hänsyn mot skolans personal och andra elever som en del av det gemensamma ansvaret för arbetsmiljön på skolan. Alla som arbetar i skolan ska främja elevernas förmåga och vilja till ansvar och inflytande över den sociala, kulturella och fysiska skolmiljön (Lgr 11, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande). Alla som arbetar i skolan ska aktivt motverka diskriminering och kränkande behandling av individer eller grupper (Lgr 11, 2.1 Normer och värden, Riktlinjer).

Skolinspektionens utredning

I intervju med elever, lärare, elevhälsans representanter samt rektorn framkommer att det finns en problematik med motsättningar mellan elevgrupper utifrån etnicitet samt rasistiska tillmälen mellan elever. Elever berättar att elever som kommer från ett annat land ges kommentarer om att de inte är lika mycket värda och att de knuffas bort. Ett annat exempel, som bekräftas av alla elever i en intervjugrupp är att elever säger att muslimer inte passar in och frågar varför de kommit hit till Sverige och inte stannat kvar i det land de kommer ifrån. Såväl lärare, representanter för elevhälsan och rektorn bekräftar att det förekommer rasistiska uttalanden mellan elever. De säger vidare att det finns en problematik med att elever är grupperade i "vi och dom"; elever med invandrarbakgrund respektive svensk bakgrund. Både representanter för elevhälsan och rektorn uttrycker att det finns motsättningar mellan elevgrupper på skolan med olika etnicitet. De uppger att problematiken med rasistiska uttalanden och uppdelning i "vi och dom" finns i närsamhället.

Av samtliga intervjuer framgår att skolans personal vidtar åtgärder när det kommer till deras kännedom att det inträffat incidenter eller är problem. Elever säger att lärare pratar med de inblandade eleverna och ibland med hela klassen när det har hänt något och att lärarna frågar varför något hänt. Lärare säger att de jobbar med det när det händer och tar upp det direkt i klassrummet. Lärare och representanter för elevhälsan uppger också att de försöker blanda eleverna genom att dela in dem i olika grupper. Enligt elevhälsans representanter har skolan också vidtagit åtgärder i en klass där de sett problem. I denna klass har specialpedagog pratat med elever och vårdnadshavare och lärare har arbetat med värdegrundsarbete. I en annan klass där de sett problem pågår kartläggning. Rektorns uppfattning är att lärare tar en diskussion med eleverna när rasistiska kommentarer ges.

I intervjuer med lärare, elevhälsans representanter och rektorn framkommer dock att skolan inte bedriver något värdegrundsarbete riktat mot problematiken med motsättningar mellan elevgrupper utifrån etnicitet och rasistiska tillmälen. Av samtliga intervjuer med personal framgår att skolans värdegrundsarbete sedan flera år utgår ifrån ett anti-mobbningsprogram som går igenom vid varje läsårsstart med samtliga klasser. Lärare uppger att de arbetar mycket med allas lika värde. På fråga om de har något samlat arbete kring problematiken med rasistiska uttalanden säger lärare att de, ifall det har hänt något kopplat till utseende eller härkomst, pratar om det i arbetslaget eller på möten. På fråga från Skolinspektionen säger elevhälsans representanter att det

inte bedrivs ett aktivt och medvetet värdegrundsarbete på skolan som tar sin utgångspunkt i elevernas attityder. Rektorn uppger att de inte är så bra på att jobba förebyggande och att de nog inte har något förebyggande arbete på skolan utifrån denna problematik.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då verksamheten vid Landsbro skola inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten, föreligger skäl att förelägga Vetlanda kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Anmärkning

Anmälan av kränkande behandling

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att skolans arbete för att motverka kränkande behandling inte fullt ut uppfyller författningarnas krav. Av skolinspektionens utredning framgår att lärare reder ut konfliktsituationer mellan elever, men att alla fall då en elev upplever sig utsatt för kränkande behandling inte anmäls till rektorn.

Rättslig reglering

Enligt skollagen är en lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen.

Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden. Av skollagen framgår även att huvudmannen ansvarar för att personalen fullgör de skyldigheter som anges i skollagens sjätte kapitel, när den handlar i tjänsten eller inom ramen för uppdraget (6 kap. 5 § skollagen).

Skolinspektionens utredning

I intervjuer framkommer att konfliktsituationer reds ut, men att alla upplevda kränkningar inte anmäls till rektorn. Lärare uppger att de skriver så kallade händelserapporter. På fråga om alla kränkningar anmäls till rektorn svarar lärare i en intervjugrupp att de inte vet och i den andra intervjugruppen svarar lärare "nej, absolut inte". Enligt lärare kan en anledning vara att de inte riktigt vet vem som ska göra anmälan; klassläraren eller den personal som får reda på kränkningen först.

Representanter för elevhälsan säger att det förekommer att lärare inte anmäler alla incidenter. De säger att det finns exempel på att elever känner sig kränkta, men att lärare inte upplever att det rör sig om en kränkning och därför inte anmäler händelsen.

Rektorn uppger att det finns en rutin för att anmäla kränkande behandling, men att anmälan inte görs i den omfattning det borde. Enligt rektorn gjordes endast en kränkningsanmälan under läsåret 2020/2021 och hen säger att det sannolikt finns ett mörkertal. Rektorn säger att de har en diskussion på skolan om hur man ska bedöma kränkningar, men att det brister i praktiken. Enligt rektorn går lärarna in och reder ut olika typer av konfliktsituationer, men de tar inte alltid reda på elevens upplevelse vilket gör att de riskerar att inte uppmärksamma kränkningar.

Motivering till anmärkning som ingripande

Vetlanda kommuns verksamhet vid Landsbro skola uppfyller inte fullt ut de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten. Av utredningen framgår att konfliktsituationer mellan elever reds ut, men att upplevda kränkningar inte alltid anmäls till rektorn. Vid en samlad bedömning finner Skolinspektionen att bristen bör ses som mindre allvarig och tilldelar därför Vetlanda kommun en anmärkning.

Områden där Skolinspektionen inte har funnit brister

- Kartläggningsmaterial i förskoleklass, nationella bedömningsstöd i årskurs 1 och nationella prov i årskurs 3 används. För elever som utifrån dessa underlag visar indikationer på att inte nå kommande kunskapskrav görs en särskild bedömning och insatser planeras, följs upp och information överförs enligt författningarnas krav. (3 kap. 4, 4a och 4b §§ skollagen, 9 kap. 20, 21 och 22b §§ skolförordningen)
- Eleven ges skyndsamt stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, om eleven riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås och insatserna utvärderas. (3 kap. 5 § skollagen, Lgr 11, 2.7 Bedömning och betyg, 2.8 Rektorns ansvar)
- Elevens behov av särskilt stöd utreds skyndsamt, om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt eller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. (3 kap. 7 § skollagen)
- Elever som är i behov av särskilt stöd ges stöd på det sätt och i den omfattning som utredningen har visat att de behöver. (3 kap. 7-12 §§ skollagen, Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar)
- När det gäller särskilt stöd följs insatta åtgärder upp och utvärderas. (3 kap. 9 § skollagen)
- Utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (5 kap. 3 § skollagen, Lgr 11, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar)

På Skolinspektionens vägnar

X Cecilia Kjellman

Enhetschef

Signerat av: Cecilia Kjellman

X Elsa Widerberg

Föredragande

Signerat av: Elsa Widerberg

Allmänt om tillsynen:

Mer om Skolinspektionens tillsyn hittar du på www.skolinspektionen.se

Bilagor

Bilaga 1: Fakta om Landsbro skola F-6

Bakgrund och fakta om Landsbro skola F-6

Skolinspektionen har genomfört riktad tillsyn av Landsbro skola f-6. Skolan var ursprungligen utvald för regelbunden tillsyn enligt Skolinspektionens risk- och väsentlighetsanalys, men på grund av situationen med Covid 19 har den regelbundna tillsynen gjorts om till en riktad tillsyn med ett begränsat antal områden. Tillsynen omfattar följande områden: Arbetet med kartläggningsmaterial, nationella bedömningsstöd och nationella prov i förskoleklass och årskurserna 1 och 3 samt arbetet med extra anpassningar och särskilt stöd; arbetet med värdegrund, trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling. Digitala intervjuer genomfördes av Skolinspektionen mellan den 5 och den 7 oktober 2021.

Landsbro skola f-6 ligger i Vetlanda kommun. Skolan ger utbildning i förskoleklass och årskurserna 1-6 och leds av en rektor. Vid tillsynsbesöket har skolan sammanlagt 28 elever i förskoleklass och 162 elever i årskurserna 1-6.